

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

47. ročník Olympiády v českém jazyce, aneb, Poprvé on-line = 47th year of the Czech language olympics, or, First time on-line / Ladislav Janovec, Kateřina Rysová – cze

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 72, č. 1 (2021/2022), s. 1-6.

Informace o 47. ročníku Olympiády v českém jazyce, který probíhal v plném rozsahu, ale kvůli coronavirovým opatřením se realizoval netradičně on-line v prostředí Formulářů Google. Autoři popisují průběh školních kol a úkoly jednotlivých kategorií, krajské kolo i celostátní kolo. Dále jsou uvedeny jazykové úkoly i mluvní projevy. Novinkou byla možnost využití odborné literatury soutěžícími. Během ústředního kola byl pro studenty zajištěn volnočasový program.

čeština ; soutěžení ; olympiáda ; základní škola ; střední škola ; žák ; hodnoticí kritérium ; písemný projev ; písemný test ; ústní projev ; jazyková dovednost ; talent ; nadání ; Česko ; on-line ; pandemie ; 2020/2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/519649>

2.

Činnost a dokumentace školní družiny v kontextu kritérií České školní inspekce. Část 1 / Monika Puškinová – cze

In: Speciál pro školní družiny : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2336-4343 -- Roč. 7, č. 5 (2020), s. 3-9.

Vymezení kritérií určených pro měření kvality školní družiny Českou školní inspekcí (ČŠI) je ustálené. Cílem článku je spojit kritéria ČŠI modifikovaná pro školní družiny a školní kluby, která jsou uvedena v dokumentu Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání na školní rok 2020/2021, s konkrétními "záchytnými" body zapracovanými do "kontrolních listů". Článek je věnován první oblasti vyčleňované Českou školní inspekcí, tj. oblasti "Koncepce a rámec školní družiny".

školní družina ; školní klub ; výchovně vzdělávací zařízení ; činnosti mimo vyučování ; inspekce ; kontrola výkonu ; hodnocení ; hodnoticí kritérium ; rozvoj ; koncepce ; kvalitativní analýza ; školská legislativa ; strategie rozvoje ; 2020/2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/519542>

3.

Jak proměnit pregraduální přípravu učitelů? : inspirace ze zahraničí a vize pro ČR / Kateřina Cohnová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 18, č. 6 (2021), s. 29-30.

Příprava učitelů je jedním z klíčů ke kvalitě vzdělávacího systému, protože formuje identitu a kompetence budoucích učitelů, a tak významně ovlivňuje průběh výuky. Autorka textu je členkou týmu programu pro budoucí učitele - Učitel naživo, kde byla provedena rešerše pěti zahraničních systémů přípravy učitelů (Rakousko, Anglie, Finsko, Švédsko a Estonsko) a v kontextu reformy pregraduální přípravy chystané MŠMT na období 2021-2023 předkládá vizi její proměny. Její úplné znění je dostupné na <https://www.ucitelnazivo.cz/files/modely-pregradualni-pripravy-ucitelu-uplna-verze.pdf>.

vzdělávání ; další vzdělávání ; učitel ; vzdělávání učitelů ; začínající učitel ; student učitelství ; kvalita vyučování ; kvalita vzdělání ; efektivnost vzdělávání ; profesní příprava ; počáteční profesní příprava ; způsobilost ; nadace ; pregraduální příprava ; inspirace ; 2021-2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/520007>

4.

Jak předejít šikaně / Vojtěch Pišl – cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 68, č. 5 (květen) (2021), s. 18-19.

Autor se věnuje problematice šikany na školách. Uvádí pokusy o zmapování šikany, jaké jsou důsledky nepovedené intervence, proč je složité zamezit šikaně a nutnost prevence. Řešení našla finská univerzita v Turku, která vyvinula metodu KiVa (klusaamista vastaan - proti šikaně). Je založena na vědeckém výzkumu a základem je promyšlená kombinace her pro mladší žáky a diskusních programů pro starší žáky. Princip programu je jednoduchý, bere agresorům motivaci někoho šikanovat. Metoda je popsána v textu.

škola ; vztahy mezi vrstevníky ; šikanování ; nesprávné chování ; prevence ; sociální prevence ; vcítění ; motivace ; postoj žáka ; psychologie chování ; výchovný program ; výchovné působení ; Finsko

<http://katalog.npmk.cz/documents/519928>

5.

Je konflikt běžná realita našeho života? / Miroslava Jirásková – cze

In: Gymnasion : časopis pro zážitkovou pedagogiku -- ISSN 1214-603X -- Roč. 14, č. 26 (jaro) (2020), s. 86-87.

V příspěvku jsou popsány jednotlivé fáze eskalace konfliktu podle rakouského vysokoškolského pedagoga Friedricha Glasla. Do prvního stupně, kdy mohou obě strany vyhrát (výhra-výhra), patří fáze (1) tenze, (2) debaty a polemiky a (3) od slov k činům. Ve druhé úrovni (výhra-prohra) vždy jedna ze stran ztratí. Jednotlivé fáze druhého stupně jsou (4) nálepky a koalice, (5) odmaskování a ztráta tváře a (6) strategie výhrůžek. Třetí stupeň (ztráta-ztráta) zahrnuje fáze (7) limitované útoky, (8) zničení nepřítele a (9) společně do pekla. Autorka následně uvádí, k čemu nám znalost těchto fází může pomoci v praxi.

komunikace ; sociální komunikace ; společenské vztahy ; sociální interakce ; interpersonální vztahy ; konflikt ; sociální konflikt ; řešení konfliktů ; diskuse ; Glasl, Friedrich, ; Glasl, Friedrich,

<http://katalog.npmk.cz/documents/519769>

6.

Mateřské školy a mezinárodní projekty : je to snazší, než bychom čekaly! / Jana Hůrská – cze

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 1214-8679 -- Roč. Arch. 2020, č. 6 (2020).

Popsána je zkušenost dvou mateřských škol z Jihomoravského kraje (Mateřská a základní škola Ketkovice a Mateřská škola Duha v Oslavanech) s programem „Vzdělávání“ financovaným z Fondů Evropského hospodářského prostoru. Ten umožňuje českým institucím navázat projektovou spolupráci s partnery v Norsku, na Islandu nebo v Lichtenštejnsku. Česko-norský projekt "Výchovou k demokracii" vede žáky k zodpovědnosti a aktivnímu občanství; v mateřských školách je výuka přizpůsobena tak, aby vzbuzovala zájem dětí aktivně se zapojit do dění v okolním světě.

mateřská škola ; předškolní výchova ; mezinárodní spolupráce ; projekt ; projektová metoda ; vzdělávání ; program ; výchovný program ; spolupráce ; občanská výchova ; demokracie ; odpovědnost ; Vzdělávání (program) ; Výchovou k demokracii (projekt) ; Mateřská škola Duha Oslavany ; Základní škola a mateřská škola Ketkovice ; Česko ; Jihomoravský kraj (Česko) ; Evropská unie ; Norsko ; občanská angažovanost ; občanská odpovědnost ; občanství

<http://katalog.npmk.cz/documents/519432>

7.

Naděje pro autisty : největší šance na zlepšení má dítě v raném věku / Romana Straussová, Magdalena Čížková – cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 68, č. 5 (květen) (2021), s. 10-13.

<https://www.autismus-terapie.eu>

Dva články na téma poruchy autistického spektra (PAS). Autorka prvního textu upozorňuje na zvyšující se počet dětí s touto poruchou a uvádí příčiny. Upozorňuje na nutnost včasného odhalení nástupu poruchy. U batolat s PAS je využívána raná intervence O.T.A. (Open Therapy of

Autism), jejíž efektivita se dále prověřuje v rozsáhlé vědecké studii a účastní se jí 100 rodin dětí s PAS. V následujícím textu je popsán příběh autistické dívky, jejíž matka ranou intervencí O.T.A. se svou dcerou prakticovala a po prvotních neúspěších v terapii se začaly projevovat skokové změny v chování dívky.

autismus ; autistický jedinec ; mentálně postižený ; terapie ; psychoterapie ; dítě ; chování ; rané dětství ; raná péče ; vývoj dítěte ; batole ; vztah matka-dítě ; mateřské chování ; poruchy autistického spektra

<http://katalog.npmk.cz/documents/519902>

8.

Olympijská výchova / Antonín Rychtecký, Josef Dovalil, Zdeněk Mikeš -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele -- ISSN 1210-7689 -- Roč. 87, č. 3 (2021), s. 4-17.

Monotematické číslo časopisu nabízí čtenářům pohled na moderní olympismus. První článek obsahuje úryvky z publikace Antonína Rychteckého a Josefa Dovalila Olympismus (Praha, Olympia, 2004). Je rozdělen do několika tematických částí: Pojem olympijská výchova, Olympijská výchova z pohledu pedagogiky, Sport jako součást olympijské výchovy a doporučení pro praxi. Následující text je vzpomínkou na Zdeňka Mikeše, tělocvikáře a zakladatele olympijských dnů na Gymnáziu Jana Opletala v Litovli. Jak dovedl využít fenomén olympismu ve formě olympijských testů, jejich plnění a soutěžení. Je popsána příprava a realizace olympijských dnů v závěru školního roku.

gymnázium ; tělesná výchova ; tělesná zdatnost ; učitel ; výuka ; způsobilostní minimum ; soutěžení ; olympiáda ; výkonový test ; výchova a vzdělávání ; sportovní hry ; Gymnázium Jana Opletala (Litovel, Česko) ; Litovel (Česko)

<http://katalog.npmk.cz/documents/519749>

9.

Ontologická jistota u dětí "bez domova" = Ontological certainty in homeless children / Soňa Vávrová, Alice Gojová, Kateřina Glumbíková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociální práce -- ISSN 1213-6204 -- Roč. 19, č. 6 (2019), s. 59-74.

Cílem článku je popsat projevy chování související s ontologickou (ne)jistotou u dětí žijících v azylových domech nebo na ubytovnách a analyzovat jejich aktivity podporující (znovu)získávání ontologické jistoty. Jsou popsána teoretická východiska, metody, výsledky a implikace pro sociální práci. Autoři ve svém výzkumu nepracovali s etnicitou osob, takže vnímání ontologické (ne)jistoty v souvislosti s diskriminací a marginalizací na základě etnické odlišnosti je výzvou pro budoucí výzkumy.

dítě ; sociálně znevýhodněný ; ohrožené dítě ; deprivovaný ; krizové centrum ; sociální zabezpečení ; sociální práce ; sociální působení ; psychika ; ontologie (filozofie) ; nejistota

<http://katalog.npmk.cz/documents/519430>

10.

Pasivní agrese ve školní lavici / Radka Gottwaldová – cze

In: Třídní učitel a vedení třídy -- ISSN 2570-8279 -- Roč. 2020, č. 2 (II.čtvrtletí) (2020), s. 6-7.

Předložený text se zaměřuje na proces, který se často vyskytuje v lidských vztazích - pasivní agresi. Autorka se zabývá otázkou pasivní agrese ve školních lavicích. Jak se může projevat a co dělat v případech pasivní agrese žáků ve školním prostředí. Je uveden příklad pasivní agrese nadprůměrně inteligentního studenta gymnázia, jeho jednání a konverzace s učitelem v hodině fyziky. V závěru autorka upozorňuje na skutečnost, že pasivně agresivní jednání může probíhat i ze strany učitele směrem ke studentům (zneužívání moci, zesměšňování a urážení žáků).

základní škola ; střední škola ; školní prostředí ; učitel ; žák ; vztah učitel-žák ; pedagogická komunikace ; profesní etika ; pasivita ; agrese ; konflikt ; řešení konfliktů ; chování žáka ; postoj žáka ; postoj učitele ; psychologie chování

<http://katalog.npmk.cz/documents/519023>

11.

Pozitivní diskriminace - oxymóron, anebo legitimní odborný termín? : Pokus o rehabilitaci pojmového konceptu = Positive discrimination - oxymoron, or a legitimate term? : An attempt to rehabilitate the concept / Josef Vošmik -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Fórum sociální práce -- ISSN 2336-6664 -- Roč. [12], č. 1 (2021), s. 61-86.

Označení "pozitivní diskriminace" je v poslední době užíváno převážně v mediálním světě a laické řeči. Účelem článku je na základě diskurzivní analýzy ukázat, že toto sousloví má nadále své legitimní místo i v odborném slovníku a jeho význam může sloužit k popisům takových preferenčních opatření, která jsou v rozporu s platnou legislativou nebo eticky těžko obhajitelná.

diskriminace ; terminologie ; odborný jazyk ; etika ; pozitivní diskriminace ; média ; opatření

<http://katalog.npmk.cz/documents/519394>

12.

Prvních šest měsíců Strategie 2030+ : jaké byly a jak nám školství prospívá?! / Jaromír Beran, Lukáš Seifert, Ludmila Třeštíková – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 18, č. 6 (2021), s. 7-10.

<https://edu.cz>

Pracovníci odboru vzdělávací politiky MŠMT hodnotí uplynulých šest měsíců fungování dokumentu Strategie 2030+. V jednotlivých kapitolách se zaměřují na to, co se daří realizovat. Jedná se převážně o revizi rámcového vzdělávacího programu představující nový obor Informatika a novou digitální kompetenci, přípravu nového vzdělávání ředitelů, reformu pregraduální přípravy učitelů, proměnu výuky moderních dějin, podporu pro vzdělávání cizinců, snížení administrativní zátěže škol, kvalifikaci v odborném vzdělávání. V závěru informují o dalších krocích v plnění dokumentu Strategie 2030+.

školství ; systém výchovy a vzdělávání ; strategický management ; organizace výuky ; rámcový vzdělávací program ; inovace ve vzdělávání ; rozvoj vzdělání ; školská politika ; digitální gramotnost ; další vzdělávání učitelů ; manažerské vzdělávání ; kvalifikační úroveň ; Strategie 2030+ ; strategie rozvoje

<http://katalog.npmk.cz/documents/519931>

13.

Slovotvorba nejen, ale i hrou = Word-formation not only but also as a game / Ivana Bozděchová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 72, č. 1 (2021/2022), s. 13-19.

Článek navazuje na příspěvek v ČJL č. 5/2020, s. 116-122, kde autorka zdůrazňovala význam slovotvorby v hodinách českého jazyka. V předloženém textu se zaměřuje na nejnovější slovotvorné typy - kvazikompozita a blendy, vysvětluje pojmy analogie a anomálie, neologismy a okazionalismy. Uplatňování principu analogie i projevy anomálie dokládá na nových názvech užívaných na internetu a na ukázkách ze slovníku Hacknutá čeština, výtvorů vzniklých jako projev jazykové tvořivosti uživatelů češtiny. Z komunikačního hlediska je užitečné a prospěšné zařazovat tuto slovní zásobu do školní výuky českého jazyka.

škola ; výuka ; obsah výuky ; vyučovací metoda ; čeština ; gramatika ; lingvistika ; lexikologie ; slovní zásoba ; ústní projev ; vyjadřování ; slovo ; neologismus ; analogie ; slovotvorba

<http://katalog.npmk.cz/documents/519651>

14.

Učitel dávno není jen bachařem v továrně na poslušné / Tomáš Feřtek – cze

In: Gymnasion : časopis pro zážitkovou pedagogiku -- ISSN 1214-603X -- Roč. 14, č. 26 (jaro) (2020), s. 13-14.

Změna společenských poměrů v posledních letech vede ke změně vnímání učitelova postavení z pohledu žáků i rodičů. Autorita učitele je dnes více založena na jeho osobním postoji k žákům, z tzv. bachaře se stává kouč, který se může stát žákům intelektuálním i životním vzorem. A to zejména u dětí od jedenácti let výše, které se v tomto věku odvracejí od rodičů a hledají někoho, koho mohou obdivovat a uznávat za osobní autoritu. V článku se autor zamýšlí nad tím, jak autorita vzniká a jestli se její podstata za poslední desetiletí proměnila a proč.

učitel ; žák ; vztah učitel-žák ; interpersonální vztahy ; klima třídy ; charakter ; osobnost ; autorita ; vzor ; starší školní věk ; vztah rodiče-dítě ; postoj učitele

<http://katalog.npmk.cz/documents/519726>

15.

Vzpomínky slovem i obrazem : almanach k 50. výročí systému školního stravování (rok 2013) /
Jitka Krmníčková – cze

In: Speciál pro školní jídelny : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2336-6818 -- Roč. 6, č. 5 (2020), s. 25-27.

U příležitosti oslav 50. výročí systému školního stravování v Československu byl vydán Almanach ke školnímu stravování, který představuje školní jídelny jako moderní, kreativní instituce, jejichž pracovníci - pokud je jim dána příležitost - jsou rovnocennými partnery jak škole, tak zřizovateli. Almanach je rovněž průvodcem historií školního stravování. Obsahuje archivní dokumenty školních jídelen. Článek představuje také obdobný almanach vydaný na Slovensku.
stravovací zvyklosti ; školní stravování ; historické hledisko ; jídelna ; Československo ; 1963-

<http://katalog.npmk.cz/documents/520103>